

30.08.2018

OM ETABLERING AV SKOLEPSYKOLOGISK KONTOR I BODØ MED PÅFØLGENDE PEDAGOGISK-PSYKOLOGISK TJENESTE, PPT- SALTEN

- En samtale med psykolog og tidligere leder, Thorbjørn Lauritsen v/ Gisle Johnsen

Gisle Johnsen er dosent, emeritus ved Nord universitet, Fakultet for lærerutdanning, kunst og kulturfag, campus Bodø med fordypning spesialpedagogikk. Han underviser og veileder masterkandidater med tilknytning til vitenskapsteori, språk, atferd og rådgivning foruten forskende virksomhet. Gisle Johnsen har øvrig bakgrunn fra pp-tjenesten som ansatt og leder.

Tidligere leder ved Pedagogisk psykologisk tjeneste i Sør-Troms, Edvin Eriksen kom i nr. 4, 2017 «Psykologi i kommunen» nærmere inn på etableringen av våre første skolepsykologiske kontor på midten av 1940-tallet. Noe senere, med utgangspunkt i den nye Grunnskoleloven(1969) ble det igangsatt forsøk med pedagogisk-psykologiske distriktssentre (PPD) og deretter lovfestet Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) etter ny paragraf (1975). En grunnleggende målsetting med prosessen var nedlegging av Statens spesialskoler med integrering av funksjonshemmede elever i lokale, kommunale skoler.

Med utgangspunkt i direktiver fra Kirke- og undervisningsdepartementet(KUD) kommer Lauritsen nærmere inn på etableringen av skolepsykologisk kontor i Bodø (1967) som også var i form av et nært samarbeid med Skoledirektøren i Nordland. Noe senere dannet ni Salten-kommuner med utgangspunkt i den nye grunnskoleloven(1969) et interkommunalt, forsøksmessig samarbeid med Bodø som vertskommune og Lauritsen som leder. Nyetablerte PPD-Salten fikk i det følgende ansvaret for evalueringen av prosessen i et nært samarbeid med kommunene og Skoledirektøren.

I begynnelsen var PPD-Salten i hovedsak betjent av psykologer, men etter at tjenesten ble forankret i grunnskoleloven(1975) ble også sosionomer og spesialpedagoger trukket inn i det faglige nettverket i regi av Pedagogisk-psykologisk tjeneste(PPT) for Salten. Bodø var fortsatt vertskommune med tilhørende hovedkontor, men hvor også noen av de samarbeidende kommuner etablerte sine egne, lokalbaserte kontor med intensjoner om å tjene funksjonshemmede barn og elever på best mulig vis i sine hjemlige, integrerte barnehager og skoler. For å kunne fremme faglig utvikling blant de ansatte samt stimulere til godt samarbeid, ble det lagt opp til månedlige fellessamlinger med drøftinger av kollegiale utfordringer.

Lauritsen kommer nærmere inn på verdien av det nasjonale lovgrunnlaget med tilhørende forståelse og respekt for læreplanene i barnehage og skole. De offisielle retningslinjer for barns og elevers læring og utvikling dannet følgelig grunnlaget for tjenestens virksomhet, men hvor også Lauritsen vektlegger Skriftens budskap for nestekjærlighet ved «å elske sin neste som seg selv». Det er en målsetting som ikke alltid kan innfris, men som heller må være en veiviser i omgangen med elever og foreldre i utsatte livssituasjoner. Barn og ungdom med ulovlig atferd er utfordrende både for dem selv og deres omgivelser, men må desto mer omgås med livskvaliteter i form av «Tro, håp og kjærlighet». Ens egen personlighet og relasjonsevne blir ofte satt på prøve i slike sammenhenger med utfordringer om å rette blikket mot idealer preget av nestekjærlighet. Men til tross for slike bærende målsettinger, må vi likevel være forberedt på å møte oss selv i etiske grenser når lovbrøyttere skal følges opp. Den det gjelder, må til syvende og sist vise ansvar for sine gjerninger som ikke nødvendigvis samsvarer med samfunnets og Skriftens idealer. «Enhver er sin egen lykkes smed» kan således reflekteres når rådgiver ikke når frem med budskapet til dem det gjelder.

Som leder for PPT-Salten var det vesentlig å innta å vektlegge mellommenneskelige forhold sammen med forvaltning og verdsetting av de offisielle retningslinjer. Det var også et mål i seg selv å kunne benytte et anvendelig språk i møte med tjenestens rådsøkere, hvor eksterne faguttrykk lett kunne bli feilfortolket som ved bruk av uttrykk som «terapi», «pasienter» og «diagnoser». Grunnskoleloven (1969), Barnehageloven (2005) og L(97) med sine forskrifter og tilliggende læreplaner gav i slike sammenhenger føringer for tjenestens språkbruk i opplæringen av barn, unge og voksne med behov for faglige - og sosiale tilpasninger.

I samarbeidet med eksterne instanser fremholder Lauritsen dermed verdien i å kjenne sitt eget ståsted for igjen å kunne skape gode relasjoner til institusjoner som for eksempel Barnevernet, Barne- og ungdomspsykiatrien (BUP) og Sosialkontoret. Den pedagogisk-psykologiske tjenesten står følgelig overfor både personlige og relasjonsmessige utfordringer i samarbeidet når hjelp skal formidles til dem som trenger det. Vi kan i det følgende reflektere noen etiske dimensjoner i formidlingen av hjelp til vår neste;

*At man når det i sandhed skal lykkes en
at føre et menneske hen til et bestemt sted,
først og fremmest må passe på at finde ham der,
hvor han er og begynde der.*

Dette er hemmeligheten i al hjælpekunst.

(Kirkegaard, 1859, s. 96-97)

.....

Gisle Henrik Johnsen

Nord universitet, campus Bodø

8049 Bodø

gisle.johnsen@nord.no